

2022 m. Aplinkos ministerijos veiklos ataskaitos apžvalga

2022-uosius galime laikyti proveržio metais Lietuvos aplinkos reformoms. Pasiekėme daug teigiamų rezultatų, ypač atliekų tvarkymo sektoriuje. Patvirtindami Valstybinį atliekų prevencijos ir tvarkymo planą iki 2027 m. sudarėme kaip pereisime prie žiedinės ekonomikos ir kokių veiksmų vedami 2030 m. Lietuvoje nebeliks sąvartynų.

Įvykdėme svarbią pakuočių atliekų tvarkymo reformą, kuri užtikrins patogią ir kokybišką paslaugą gyventojams. Taip pat pradėjome vandentvarkos įmonių reformą, kuri užtikrins aukščiausią geriamojo vandens ir nuotekų valymo kokybę visoje šalyje.

Pertvarkėme saugomų teritorijų valdymo sistemą, pradėjome ilgalaikį Nacionalinio miškų susitarimo rengimą, įtraukdami 400 suinteresuotų atstovų.

Intensyviai dirbame dekarbonizuodami ekonomiką, parengėme veiksmų planus oro taršai mažinti ir siekiame uždrausti prekybą iškastiniu kuru. Taip pat patvirtinome pastatų renovacijos strategiją, kuri ne tik padės užtikrinti mažesnes šildymo kainas, tačiau ir tai, kad iki 2050 m. pasiektume neutralumą klimatui.

Sukūrėme aiškesnius reikalavimus ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimui ir pradėjome žemės valdymo reformą.

Kviečiu apžvelgti 2022 metus ir tęsti pradėtus darbus kartu!

Aplinkos ministras
Simonas Gentvilas

Svarbiausios 2022 m. reformos

*Aplinkos ministerija koordinavo 64 Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano projektus.
Daugiau už Aplinkos ministeriją veiksmų koordinavo tik Švietimo, mokslo ir sporto ministerija*

Vandentvarkos sektoriaus reforma

Efektyviau veikiančios įmonės, geresnė paslaugų kokybė, mažesnė aplinkos tarša

Nacionalinis miškų susitarimas

Tariamasi dėl ilgalaikės subalansuotos miškų politikos kryptių

Saugomų teritorijų sistemos pertvarka

Formuojamos keturios regioninių parkų ir rezervatų direkcijos, užtikrinant kiekvienos jų identitetą

Efektyvesnė renovacija

Apibendrintos daugiau kaip 40 iniciatyvų, kad pastatai Lietuvoje iki 2050 m. taptų neutralūs klimatui

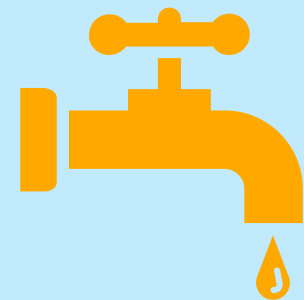
Vandentvarkos sektoriaus reforma

Efektyviau veikiančios įmonės, geresnė paslaugų kokybė, mažesnė aplinkos tarša

Efektyviai veikiančios vandentvarkos įmonės

Sumažintos jų veiklos sąnaudos, paslaugų savikaina ir galutinės kainos vartotojui skirtumai

Sukurtas garantinis paslaugų teikimo mechanizmas

Užtikrins nepertraukiamą geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą gyventojams, aplinkos apsaugos ir paslaugų kokybės reikalavimų vykdymą

Administracinės naštos mažinimas savivaldybėms

Atsisakyta besidubliuojančių geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų ir savivaldybių funkcijų

Didesnis gyventojų informavimas

Numatyta pareiga vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonėms išsamiau informuoti vartotojus apie vandens kokybę

Plačiau apie Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimus [čia](#).

Proveržis miškų politikoje

Susitarta dėl ilgalaikės subalansuotos miškų politikos kryptių

NMS Nacionalinis
Miškų susitarimas

Aplinkos ministerijos iniciatyva 2021-2022 metais organizuotas Nacionalinio susitarimo dėl miškų procesas, kurio tikslas – susitarti dėl ilgalaikės miškų politikos kryptių

Į bendrakūrą įsitraukė apie 400 dalyvių, atstovavusių įvairias, su miškais susijusias, interesų grupes

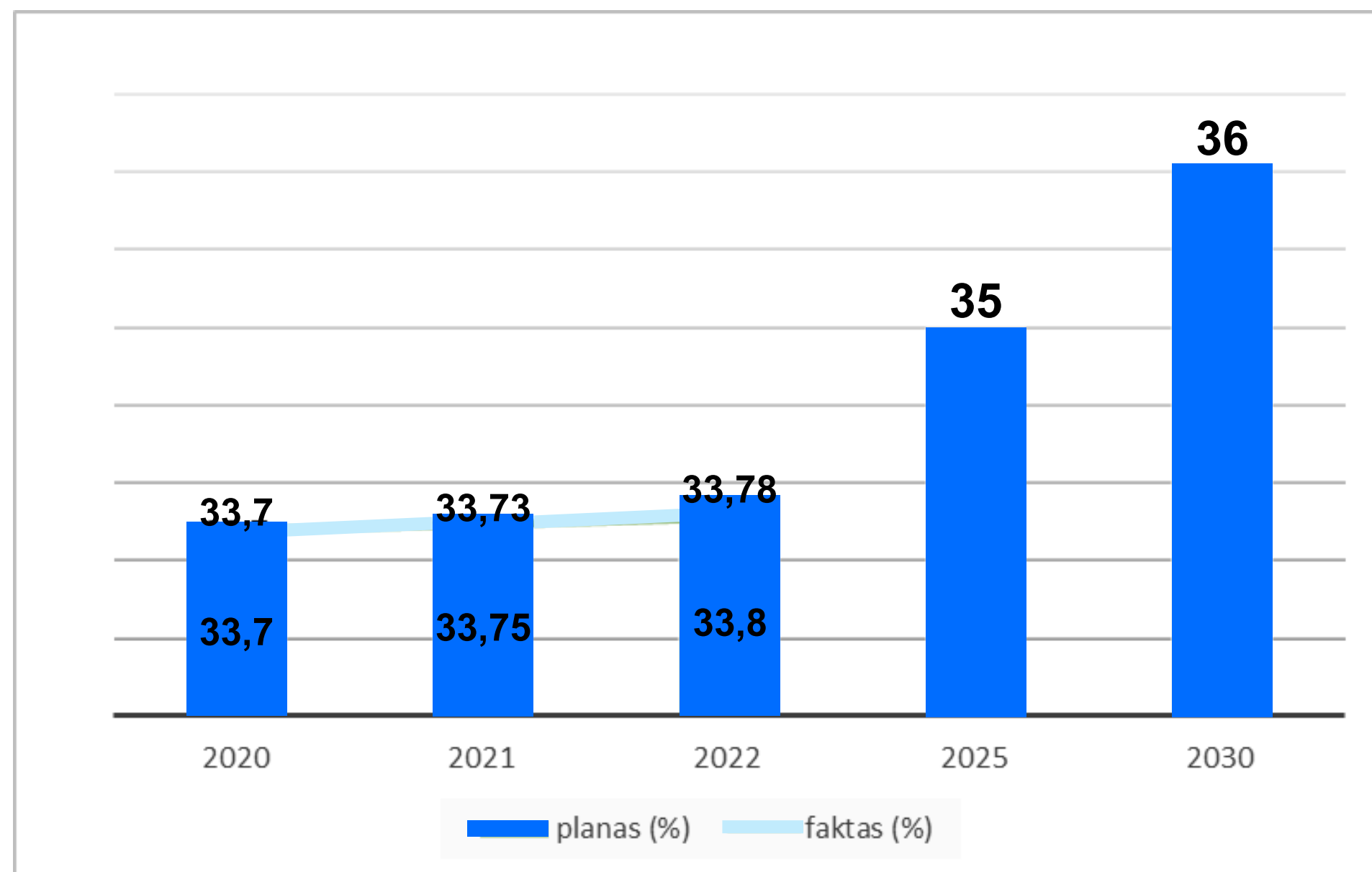
NMS interneto puslapis [čia](#).

I tema: Įvairialypių miško naudų suderinamumas ir ilgalaikis balansas	==	Nesutarta
II tema: Su miškais susijusių mokslo ir mokymo sistemų vystymas	==	Sutarta
III tema: Privačios nuosavybės ir viešojo intereso santykis	==	Sutarta
III tema: Privačios nuosavybės ir viešojo intereso santykis	==	Sutarta
IV tema: Miškų sektoriaus atvirumas, išsamesnis visuomenės informavimas ir įtraukimas į sprendimų priėmimą	==	Sutarta
V tema: Stabilių ir klimato kaitai atsparesnių miškų formavimas, didesnis anglies kaupimas ir miškingumo didinimas	==	Sutarta
VI tema: Geresnė biologinės įvairovės apsauga miškuose	==	Nesutarta
VII tema: Miškų socialinės kultūrinės vertės atskleidimas ir padidinimas	==	Sutarta
VIII tema: Miškų teikiamos ekonominės naudos padidinimas	==	Nesutarta
IX tema: Patrauklios darbo vietos su miškais susijusiuose sektoriuose, darbuotojų socialinės garantijos ir apsauga	==	Sutarta

Strateginis dėmesys miškingumo didinimui

Lietuvos miškingumas (procentais)

☑ Sumažinta administracinė našta

☑ Panaikinti pertekliniai reikalavimai

☑ Sukurtas „vieno langelio“ aptarnavimo principas

☑ Šalyje įveista 1013,3 ha naujų miškų

Saugomų teritorijų sistemos reforma

Nuo liepos 1 d. apjungus ST iš 33 juridinių asmenų, liko veikti 4 efektyvios direkcijos

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie aplinkos ministerijos steigiamos saugomų teritorijų direkcijos:

- 1 Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija
- 2 Dzūkijos - Suvalkijos saugomų teritorijų direkcija
- 3 Mažosios Lietuvos saugomų teritorijų direkcija
- 4 Žemaitijos saugomų teritorijų direkcija

Įsteigtos (esamos) saugomų teritorijų direkcijos:

- Nacionalinių parkų direkcijos
- Kitų institucijų įsteigtos saugomų teritorijų direkcijos

— — Saugomų teritorijų direkcijų veiklos ribos

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- VALSTYBINIAI REZERVATAI
- VALSTYBINIAI DRAUSTINIAI
- ATKURIAMIEJI SKLYPAI
- NACIONALINIAI PARKAI
- REGIONINIAI PARKAI
- BIOSFEROS REZERVATAI
- BIOSFEROS POLIGONAI

Saugomų teritorijų valdymo sistemos pertvarkos tikslas – užtikrinti, kad šiai sistemai pavestos funkcijos būtų vykdomos efektyviai

Efektyvesnis valdymas

Sumažintas darbuotojų skaičius bendrosioms, o padidintas – specialiosioms saugomų teritorijų apsaugos funkcijoms vykdyti

Darbą pradėjo saugomų gamtos teritorijų prižiūrėtojai (reindžeriai)

Jie vykdo prevencinę veiklą, fiksuoja pažeidimus ir apie juos informuoja Aplinkos apsaugos departamentą ir kitas institucijas

Patvirtintos naujos buveinių apsaugai svarbios teritorijos

Per 2022 metus patvirtintos 29 naujos buveinių apsaugai svarbios teritorijos

Daugiau sužinoti apie reformą galite [čia](#).

Efektivesnė renovacija

The background image shows a modern, multi-story apartment building with balconies. A worker is visible on a metal scaffolding structure, likely performing renovation or maintenance work. The image is overlaid with a semi-transparent blue filter.

Efektyvesnė renovacija

Kainos pokyčiai

Aukštesni reikalavimai teikiant paramą energinio efektyvumo didinimo priemonėms

Apmokėjimo pokyčiai

Numatyta galimybė suteikti paramą projektų parengimo ir įgyvendinimo techninei daliai per kelis etapus išmokant 30 proc. avansą

Procedūrų pokyčiai

Investicijų planai rengiami ir teikiami APVA per informacinę sistemą APVIS

2022 m. renovuota 1150 namų: 3 kartus daugiau nei 2021 m.

2013 m.

2022 m.

3449

Tiek per šį
laikotarpį
įgyvendinta
projektų

Šiuose daugiabučiuose yra 10 5617 butai – 5,37 mln. kv. m. naudingojo ploto.
Vidutinė vieno renovuoto namo investicija 1 kv. m. rangos darbams – 224,87 eurai.

30,23 mln. eurų valstybės
biudžeto lėšų

32,91 mln. eurų Klimato
kaitos programos lėšų

6,7 mln. eurų ES lėšų

2022

Su valstybės parama
atnaujinta 1150
vienbučių ir dvibučių
gyvenamųjų namų –
beveik 3 kartus daugiau
nei 2021 m. (409 namai)

Skatinama mažoji renovacija: šilumos punktų atnaujinimas

Paskelbti **2** kvietimai

Gautos **3423** paraiškos norint pakeisti taršius šildymo įrenginius už 15,89 mln. eurų

Išmokėta **2,95 mln.** eurų

Pasirengta įgyvendinti naują renovacijos kryptį – skydinę renovaciją

Pastatų atnaujinimas skydais – pažangus renovacijos sprendimas

Iš Europos atsigavimo ir atsparumo didinimo fondo skydinei renovacijai skirta 217,8 mln. eurų

Technologija leidžia pasiekti geresnius energijos vartojimo rodiklius, sutrumpina statybų laiką bei taupo išteklius

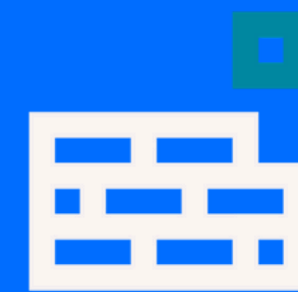
Statybos sektoriaus skaitmeninimas

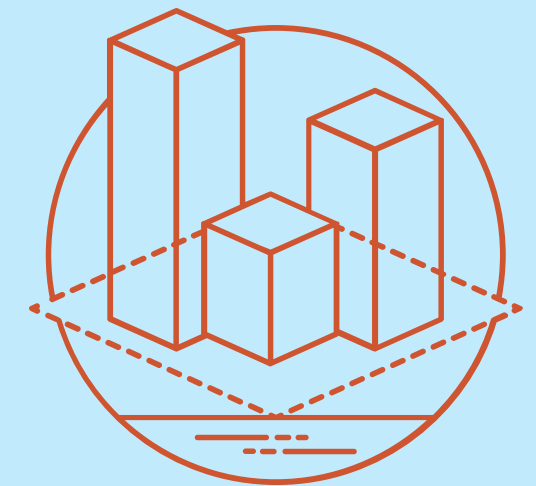
Elektroninis statybos darbų žurnalas privalomas nuo 2023 m. gegužės 1 d. – daugiau skaidrumo

BIM

Įgyvendinamas BIM-LT projektas, kurio rezultatai leis taikyti vienos statinio informacinio modeliavimo (BIM) taisykles statinio gyvavimo cikle

Įgyvendintas Teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų projektas. Visos su TP ir statyba susijusios elektroninės paslaugos vienoje vietoje

Pradėta naudoti statinių 3D modelius, GIS duomenis

Klimato politika

Klimatui neutrali Lietuva iki 2050

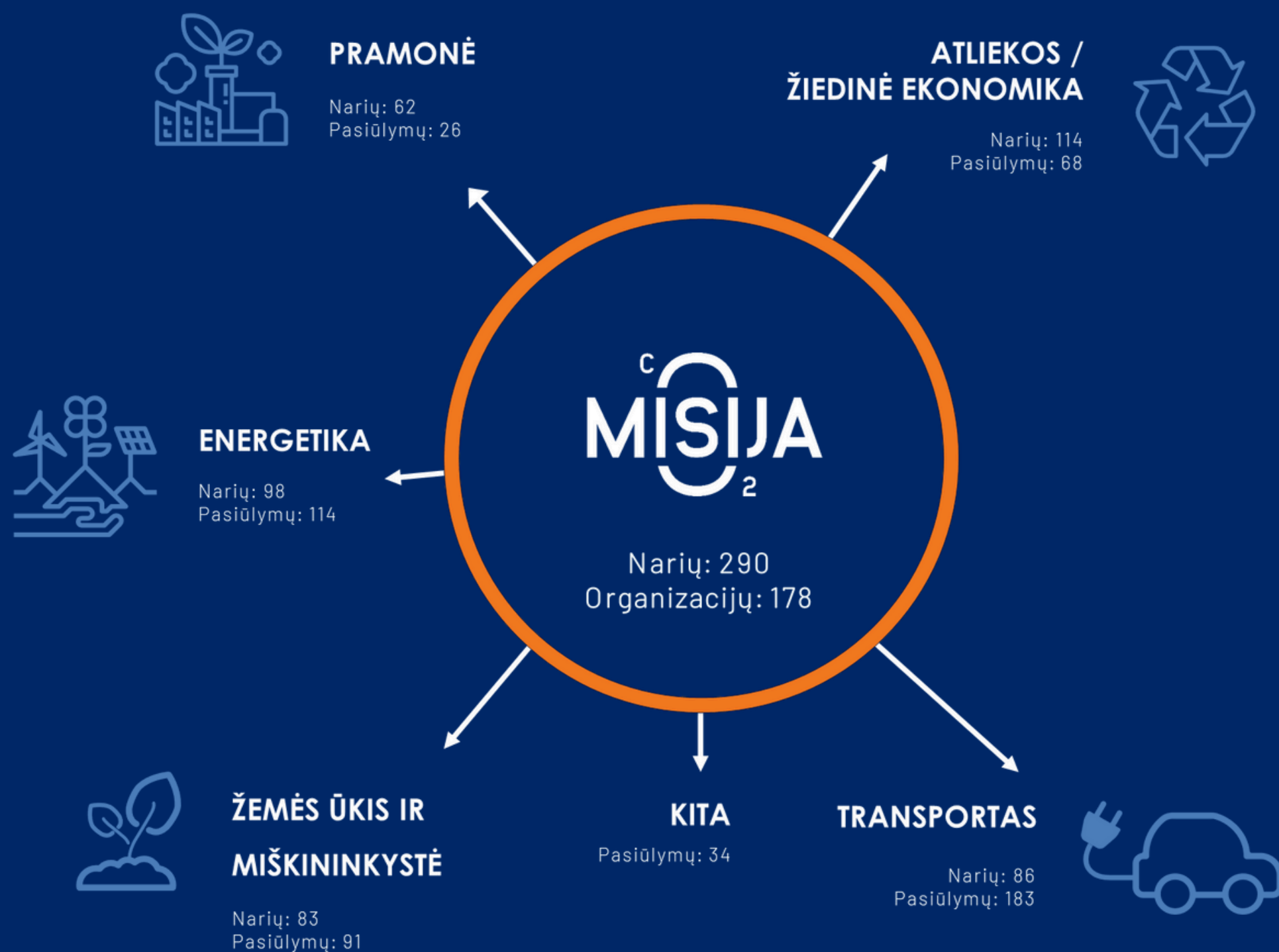

**Įvertinti Lietuvos perėjimo
prie neutralios klimatui
ekonomikos iki 2050 m.
scenarijai ir jų poveikis ūkio
sektoriams**

**Pateiktos galimos politikos
įgyvendinimo alternatyvos**

Dekarbonizacija: Misija 0 iki 2050

2021 m. spalio – 2022 m. spalio

Atrinktos 274 kandidatės priemonės, kurioms skaičiuojamas ŠESD efektas

Iki 2022 m. pab. sumodeliuoti tikslai skirtingiems sektoriams

2023 m. I ketv. numatyta parengti juodraštinį NEKSVP

2023 m. II ketv. vyks viešosios konsultacijos ir NEKSVP projektas bus teikiamas EK

Daugiau sužinoti apie procesą galite [čia](#).

Duomenimis grįsti sprendimai

**Isteigtas Aplinkos būklės
analitikos centras**

**Modeliavimu pagrįstos ŠESD
kiekio prognozės ir politikos
priemonių poveikio vertinimas**

**Aplinkos apsaugos agentūra,
Lietuvos energetikos agentūra ir
Valstybinės miškų tarnyba
naudoja vieningus duomenis**

Investicijos į žaliąją ekonomiką

16

Tiek mln. Eur skirta pastatų atnaujinimui (modernizavimui)

81

Tiek mln. Eur skirta atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui

33

Tiek mln. Eur skirta investicinei paramai biometano gamybai ir (ar) dujų išvalymui

12

Tiek mln. Eur skirta mažiau taršaus transporto įsigijimo ir panaudojimo skatinimui

15

Tiek mln. Eur skirta juridinių asmenų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo skatinimui

5

Tiek mln. Eur skirta priemonei „Neutralaus poveikio klimatui Vyriausybė nuo 2024 m.“

0,5

Tiek mln. Eur skirta nevyriausybinėms organizacijoms veikloms formuojant klimato politiką ir informuojant visuomenę apie klimato kaitą

Taip pat paskelbta 15 Klimato kaitos programos investicinių pažangos veiklų kvietimų už **114 mln. eurų**

Darnaus judumo skatinimo rezultatai

193 Tiek įsigyta metinių viešojo transporto bilietų

274 Tiek papildyta e. piniginių dalijimosi paslaugoms

2535 Tiek įsigyta elektrinių dviračių, triračių, keturračių

5403 Tiek įsigyta dviračių ir el. paspirtukų

817 Tiek įsigyta mažiau taršių automobilių

Visuomeninio transporto ir darnaus judumo skatinimui skirta **8 mln. eurų**. Išmokėta **2,76 mln. eurų**

Klimatui neutrali Lietuva iki 2050

Nevyriausybinėms organizacijoms pirmąkart skirtos lėšos iš Klimato programos **klimato advokacijai**: politikos formavimui ir visuomenei informuoti

0,5 mln eurų paskirstyti **7 NVO**

Taršos prevencija

Oro taršai – strateginis dėmesys

**Priimtas
Nacionalinio oro
taršos mažinimo
plano pakeitimas**

**Parengtas ir
derinamas
Aplinkos oro
apsaugos įstatymo
pakeitimas projektas**

**Priimti sprendimai dėl
transporto priemonių
taršos kontrolės
keliuose stiprinimo**

**Parengtas ir
baigiamas derinti
Aplinkos oro kokybės
normų pakeitimo
projektas**

Mažinamas poveikis šalies vandens telkiniams

Parengtas ir patvirtintas Nacionalinis vandenų srities planas 2022-2027

Dėmesys upių vientisumo atkūrimo klausimams

Atlikta šalies užtvankų vertinimo studija

Nustatytos pareigos užtvankų, tvenkinių, hidroelektrinių valdytojams

Nacionalinis vandenų srities planas 2022-2027 [čia](#).

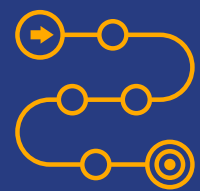
Užtvankų įvertinimo studija [čia](#).

Gerinama vandens telkinių būklė

Padidintas minimalų pakrantės apsaugos juostų plotis

Supaprastintas pakrančių apsaugos juostų nustatymo procesas

Didesnis ekosistemų stabilumas

Mažinama administracinė našta žemės savininkams, ūkinę veiklą vykdančioms įmonėms ir asmenims

Efektyvesnė vandens telkinių apsauga ir valstybinė aplinkos apsaugos kontrolė

Atliekų prevencija

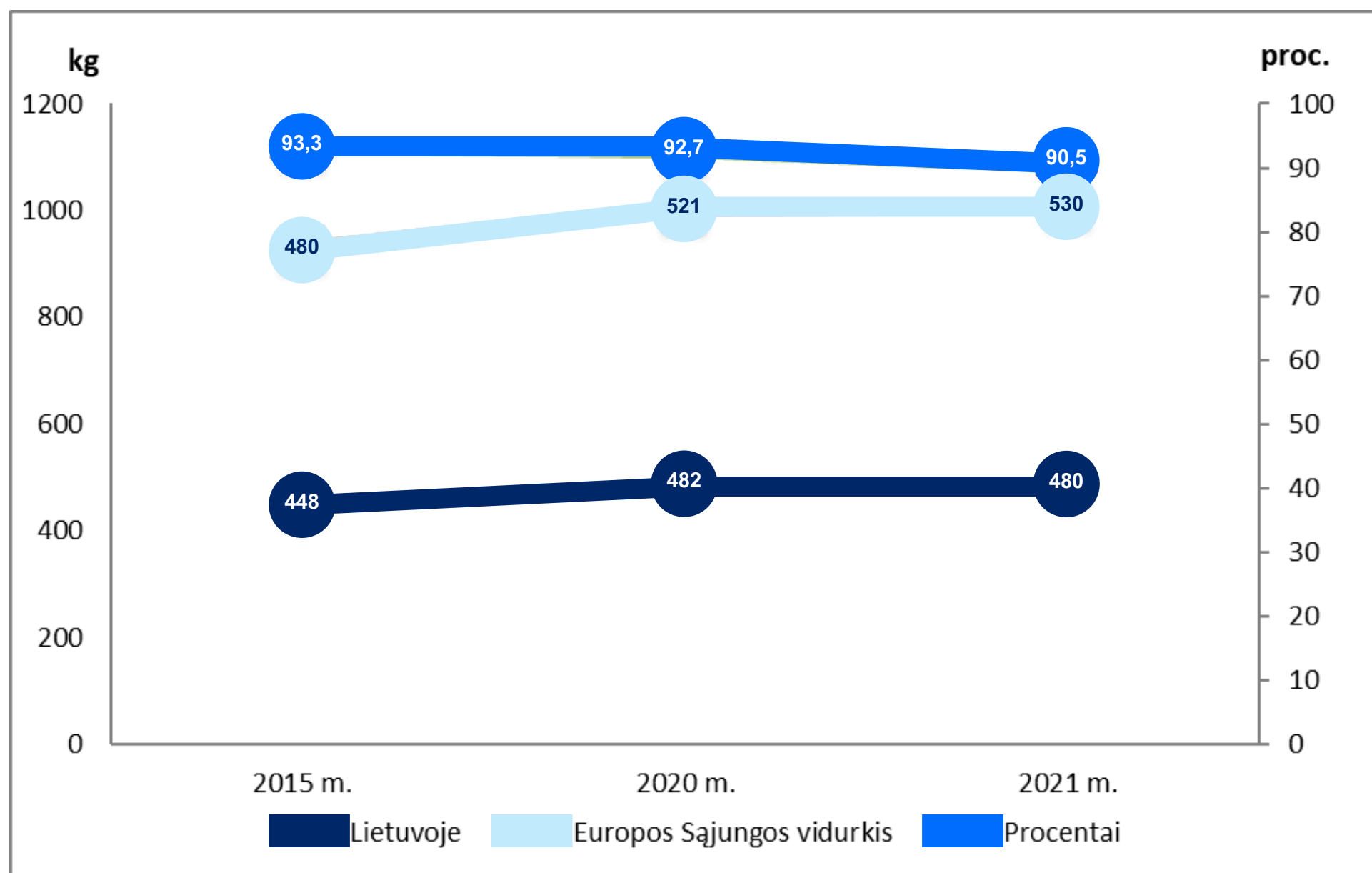
MIŠRIOS KOMUNALINĖS
ATLIEKOS

Žingsniai žiedinės ekonomikos link

Komunalinių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, kiekis (kg/m.), palyginti su ES vidurkiu

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Eurostat

Atnaujintas Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo planas 2021–2027 metams

Numatyta pasiekti ambicingų žiedinės ekonomikos tikslų – 2030 m. ne mažiau kaip 60 proc. komunalinių atliekų Lietuvoje turi būti pakartotinai panaudojama ir perdirbama, sąvartynuose pašalinama ne daugiau kaip 5 proc. atliekų

Iš esmės keičiamas požiūris į atliekas – siekiama, kad jų susidarytų kuo mažiau, o susidariusias panaudoti kaip žaliavą

 Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo planas 2021-2027 [čia](#).

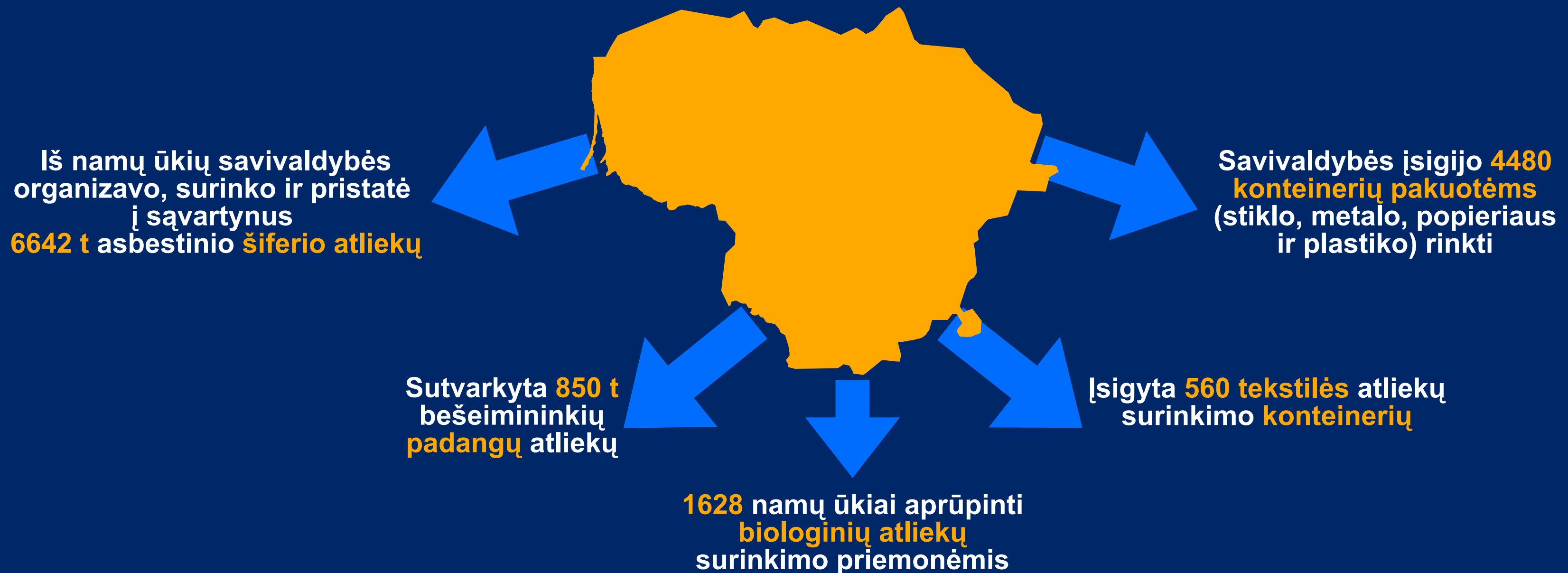
Parengtas Lietuvos perėjimo prie žiedinės ekonomikos iki 2035 m. veiksmų plano projektas

Šio tikslo siekiama skatinant beatliekę ir mažiau taršią gamybą ir paslaugas, kuo ilgesnį produktų ir medžiagų vertės išlaikymą, ekonominę veiklą

Investicijos atliekų tvarkymui ir prevencijai

Aplinkos tvarkymo ir prevencijos programos lėšomis finansuotos veiklos

Žemės politikos klausimai

Pasirengta perimti žemės valdymo klausimus

Žemės politikos formavimas

Žemės valdymo ir naudojimo politikos klausimai perduoti AM

NŽT pavaldumo pokyčiai

Atlikti parengiamieji darbai, kad prie AM pavaldžių institucijų nuo 2023 m. prisijungtų NŽT

AM struktūriniai pokyčiai

Kuriama Žemės ir teritorijų planavimo politikos grupė žemės valdymo klausimų valdymui

Daugiau informacijos apie pokyčius [čia](#).

Efektyvesnė aplinkosauga

Stipresnė Aplinkosaugos apsaugos agentūra

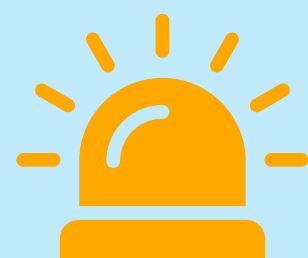

Gerinama aptarnavimo ir paslaugų (leidimų išdavimo) kokybė

Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos departamente taršos prevencijos stiprinimo klausimams numatytos papildomos pareigybės

Pirmą kartą panaikintas TIPK atliekų tvarkytojui, kuris nepašalino aplinkos apsaugos pažeidimų

Darbuotojai operatyviau reaguoja į neplaninius iškvietimus

Suformuotas papildomas budėjimo ekipažas, kuris apima Kauną, Alytų ir Marijampolę, todėl nebereikia važiuoti ilgesnių kaip 200 km atstumų ir 3 kartus rečiau vykstama toliau kaip 100 km

Gyventojams Lietuvos atvirų duomenų portale paskelbta 17 duomenų rinkinių

Efektyvesnis Aplinkosaugos apsaugos departamentas

Departamento veikla orientuota į prevenciją ir konsultavimą

Pradėta kurti informacinė sistema AADIS, padėsianti skaitmeninti aplinkosauginius duomenis, tiksliai vertinti aplinkai keliamą riziką

Apie 13 proc. sutrumpinta patikrinimo trukmė vietoje, sumažintas popierinių dokumentų kiekis

Sukurta konsultavimo telefonu sistema, greitesnė pagalba ūkio subjektams ir gyventojams

Gaisrų prevencija: bendros AAD ir PAGD patikros

Įvertinus aplinkai keliamą riziką ir didelės žalos aplinkai atsiradimo tikimybę, identifikuoti didžiausią grėsmę aplinkai galintys sukelti ūkio subjektai

Sukurama nuo padangų gaisrų saugosianti penkių žingsnių programa

Daugiau informacijos [čia](#).

1 ŽINGSNIS

Aktyviau įsitraukia
Priešgaisrinė apsauga,
gelbėjimo departamentas ir
savivaldybės
nuolatos

3 ŽINGSNIS

Kartu su Nacionaline žemės
tarnyba įgyvendinama
teritorijų užteršimo ir atliekų
kaupimo valstybinėje
žemėje prevencija
iki 2021 liepos

5 ŽINGSNIS

Sistemiškai peržiūrėti trijų
ministerijų teisės aktai
iki 2021 lapkričio

2 ŽINGSNIS

Sudarytas „karštųjų“
objektų sąrašas ir didesnė
jų priežiūra ir kontrolė
iki 2021 rugpjūčio

4 ŽINGSNIS

Sudaryta kriterijų sistema,
taikoma perdirbtoms
padangų atliekoms
iki 2021 lapkričio

Gyventojai aktyviai padeda aplinkosaugininkams

Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių skaičius padidėjo iki 397. Tai 47 proc. daugiau lyginant su 2021 m.

Gyventojai aktyviai praneša apie pastebėtus aplinkosauginius **pažeidimus**

AAD Pranešimų priėmimo tarnyba sulaukė daugiau kaip **21 tūkst. pranešimų**

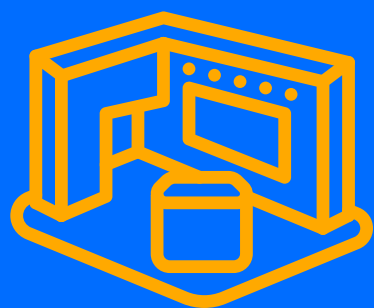

AAD pareigūnai, tirdami pranešimus, skundus, vykdydami suplanuotus veiksmus **patikrino** daugiau kaip **14 tūkst. fizinių ar juridinių asmenų, atliko 3900 reidų**

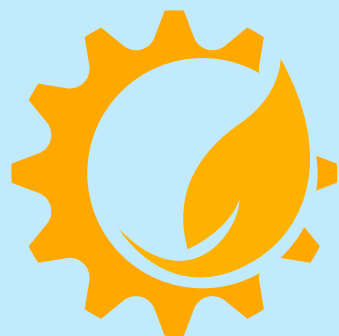

EXPO paroda

Lietuva – EXPO 2020 parodoje Dubajuje

Organizavome ir koordinavome Lietuvos dalyvavimą EXPO 2020 parodoje Dubajuje

Lietuva pristatyta kaip pažangi darnaus vystymosi ir žaliųjų technologijų valstybė

Lietuvai už puikų temos Darni sinergija pristatymą įteiktas Tarptautinio parodų biuro sidabro apdovanojimas mažų paviljonų, kuriuos pasistatė pačios parodoje dalyvavusios valstybės, kategorijoje. Plačiau apie EXPO 2020 [čia](#).

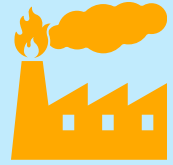

Nuo 2023 m. EXPO parodų organizavimas bus perduotas Vyriausybės kanceliarijai

Europos Sąjungos investicijos

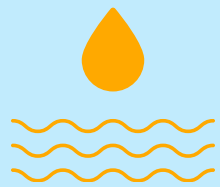
Europos Sąjungos investicijų nauda

Už 47 mln. Eur įrengta didelio efektyvumo **kogeneracinė jėgainė Vilniuje**, kurios pajėgumai siekia 160 000 tonų per metus. Komunalinės atliekos naudojamos energijai gauti.

Už 4 mln. Eur **geriamojo vandens kokybė pagerinta beveik 78 tūkst. gyventojų** arba beveik 40 tūkst. namų ūkių

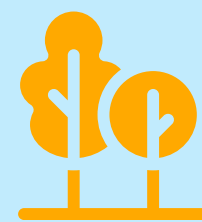
Už 5 mln. Eur **nuotekų tvarkymo paslaugos pagerintos 47 tūkst. gyventojų** arba beveik 25 tūkst. namų ūkių

Už 7 mln. Eur įrengta beveik **4 tūkst. komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių**

Už 4 mln. Eur įrengta **14 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių**

Už 5 mln. Eur Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkuose **sutvarkyta ir lankymui pritaikyta 11 objektų**

Už 3,85 mln. Eur **sutvarkyti 2 muziejai**

Už 2,35 mln. Eur baigti **tvarkyti 7 kraštovaizdžio objektai ir parkai**

Kviečiame susipažinti su išsamia 2022 m. Aplinkos ministerijos veiklos ataskaita